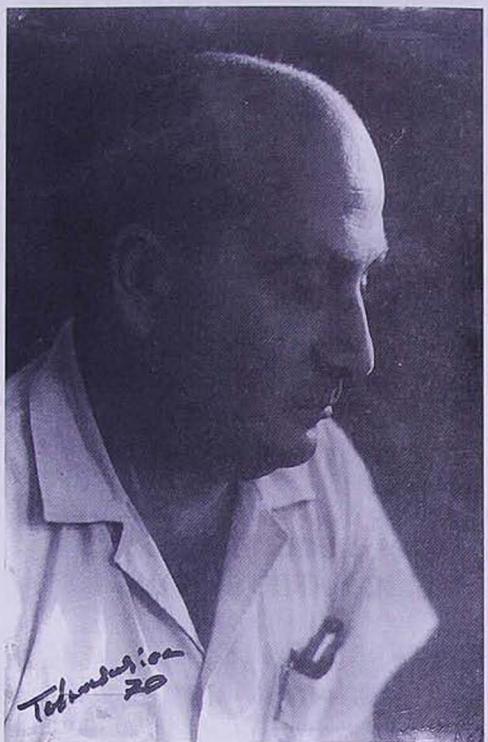

ՏԱՐԻ ՄՔ ԱՌԱՋ (ԼԵՒՈՆ ՎԱՐԴԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ)

10 Դեկտեմբեր
1997ին իր մահկանացուն կնքեց Հայկագեան Հայագիրական Հանդէսի խմբագրական կազմի անդամ Լեւոն Վարդան։ Ան ծնաւ Հալէպ, 1925ին եւ իր գիտակցական տարիքը թեսակոխեց Երկրորդ Համաշխարհային պատերազմի շրջանին՝ ականատես ըլլալով Հայաստանի ու Սփիտքի յատկապէս միջին-արեւելեան ընթացքին ու վերիվայրում-ներուն։ Երբեմն առընչուցաւ այդ ընթացքի գրական-մշակութային կարգ մը դրուագներուն, գերազանցապէս մնալով զանոնք արժեւորողի հաճգամանքին մէջ։

Ան իր յատկանշական նպաստը թերաւ մանաւանդ լիբանանահայ կրթա-մշակութային կեանքին, ուր իր անփոխարինելի տեղը ունի Հայկագեան Համալսարան։

Լեւոն Վարդան Հայկագեան Գոլէճի (այժմ՝ Համալսարան) դասախոսական ընտանիքին միացաւ 1967ին։ Յաջորդող քառորդ դարուն ան համարեա անընդմէջ դասախոսեց Գոլէճի Հայագիտական ամպլիոնէն Անը՝ աւանդելով հայոց պատմութեան ու հայ գրականութեան վերաբերող շարք մը դասանիթեր, շեշտը դնելով յատկապէս Օսմանեան դարաշրջանի եւ Հայկական Հարցի պատմութեան, ինչպէս եւ 19 ու 20րդ դարերու հայ արձակին ու բանաստեղծութեան վրայ։ Միաժամանակ, Լեւոն Վարդան Գոլէճի ընդհանուր պատմութեան բաժան-

մունքին մէջ դասախոսեց Երոպայի, Օսմանեան կայսրութեան և Լիբանանի պատմութիւն, ինչպէս նաև երթեմ՝ համաշխարհային քաղաքակրթութիւններ և ընդհանուր փիլիսոփայութեան ներածութիւն։ Մեծ Եղեռնի 60ամեակի ոգեկոչման գծով միջոցառումներու ծրիեն ներս, Հայկազեան Գուէճը իրեն վստահեցաւ Լիբանանի մէջ Եղեռնին վերապրողներ գտնելու, անոնց հետ հարցազրոյցներ կատարելու և վերջին ներս ծայթերիզներու վրայ արձանագրելու պարտականութիւնը։ Այդ ժամանակաշրջանին արձանագրուած շուրջ 60 երիզներու ցարդ կը մնան Հայկազեան Համալսարանի Հայագիտական գրադարանի արժեքաւոր աւանդներէն։

Լեռն Վարդան ի սկզբանէ եղաւ Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսով խանդավառութեներէն. ան անխոնջ կերպով աշխատակցեցաւ Հանդէսին, իսկ 1992էն ետք եղաւ անոր խմբագրական կազմի ամենագործօն անդամներէն։

Ստորեւ կը հրատարակենք Լեռն Վարդանի առանձին հատորով լոյս ընծայած եւ հայ պարբերական մամուլին մէջ լոյս տեսած քանասիրական բնոյրի յօդուածներու մատենագիտութիւնը, զոր պատրաստեց Կարօ Աբրահամնեանը։

ԽՄԲ.

ՍԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՑԱՆԿ ԼԵՒՈՆ ՎԱՐԴԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐՈՎ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ԵՒ ՊԱՏՍԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՂՈՒԱԾԵՐՈՒՆ

Լեռն Վարդան իր ողջութեան մէկտեղած էր իր ինքնակենսագրական եւ մատենագիտական տուեալները։ Արդարեւ, 7 Ապրիլ 1994 թուագրեալեւ «Կենսագրական եւ գրական գործունէութիւն Լեռն Վարդանի - գիծեր ու նշումներ» խորագրով, ան ձեռագիր 12 էջով եւ 13 գլուխներու տակ կու տար իր ուսումնական կեանքի, ուսուցչական ասպարէզի, ընկերային եւ ազգային ծառայութեան կարեւոր հանգրուանները, ինչպէս նաև կարեի մանրամասնութեամբ կը դասաւորէր իր հրատարակած եւ խմբագրած գործերը, անտիպները եւ թարգմանութիւնները, խմբագրական աշխատանքը, մամուլի աշխատակցութիւնը, եւ վերջապէս՝ ցանկը իր մասնակցած համագումարներուն եւ ստացած մըցանակներուն ու գնահատագիրերուն։

5 Դեկտեմբեր 1997ին, Պէտքութի Հելի Մշակութային Մարմինի կողմէ կազմակերպած իր վաստակին նուիրուած «Յարգանքի Երեկոյին» առթիւ, Կարօ Աբրահամեանի խմբագրութեամբ կը հրատարակուէր յայտագիր-գրքոյկ մը, ուր առաջին անգամ կը հրապարակուէին Լեռն

Վարդանի կենսագրական տուեալները, եւ ցանկը՝ առանձին հատորով լոյս տեսած գործերուն, անտիպներուն, խմբագրած ու աշխատակցած հրատարակութիւններուն:

Մատենագիտական ներկայ աշխատասիրութիւնը ընդլայնուած մէկ տարրերակն է վերոնշեալ յայտագիր-գրքոյկին։ Յատուկ ջանք թափւած է մէկտեղելու Լեւոն Վարդանի հայ պարբերական մամուլի մէջ ցրուած պատմագիտական բնոյթի յօդուածները։ Նկատի առնուած են նաեւ իր հայագիտական հանդէսներու մէջ ստորագրած յօդուածները։ Այս մատենագիտութիւնը չընդգրկեր անոր մամուլի մէջ ցրուած քերթուածները, արձակ էջերը, գրադատական, գրականագիտական, գրախօսական, խմբագրական եւ անստորագիր այլ յօդուածները։

Մատենագիտական ներկայ աշխատասիրութեան համար յատկապէս օգտուած ենք Լեւոն Վարդանի անձնական գրադարանէն, արխիւէն, մատենագիտութեան մէջ նշուած պարբերաթերթերու Հայկագեան Համալսարանի Հայագիտական գրադարանի հաւաքածոներէն, Լեւոն Վարդանի վերոնշեալ անտիպ ինքնակենսագրականէն, ինչպէս նաեւ հետեւեալ մատենագիտական աշխատասիրութիւններէն։

— Լեւոն Վարդան, «Այս Քանի Մը էջերը», Շիրակ, հԶ. տարի, Յուն-ւար-Փետրուար 1982, էջ 1—98։

— Լեւոն Վարդան, «Այս էջերը», Շիրակ, ԼԱ. տարի, Ապրիլ 1987, էջ 34—64։

— Սագօ Օգնայեան, Մատենագիտութիւն Սփիտք Շաբաթաթերթի 1958—1978, Պէլութ, 1984։

ԱՌԱՋԲՆ ՀԱՏՈՐՈՎ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ԳՈՐԾԵՐ

- Գիրք Մենուասի (արձակ էջեր), Պէլութ, 1959։
- Փինիկեան Ափերուն Վրայ (արձակ էջեր), Պէլութ, 1960։
- Ինքներգութիւն (քերթուածներ), Պէլութ, 1968։
- Հայկական Տասնինզոր եւ Հայերու Լքեալ Գոյքերը (պատմագիտական), Պէլութ, 1970։
- Ժամանակագրութիւն Հայկական Տասնինզորի 1915—23 (պատմագիտական), Պէլութ, 1975։
- Թող Թուրքը Խօսի (պատմագիտական), Պէլութ, 1975։
- Ի Խորոց Սրտի (քերթուածներ), Պէլութ, 1982։
- Էջմիածնաւեր Տիկնանց Համախմբում, 1959—1984 (պատմագիտական), Պէլութ, 1984։
- Սուշեղ Իշխան Արձակագիրը (գրականագիտական), Պէլութ, 1986։
- Հայը եւ Հայաստանը (իմաստասիրական), Պէլութ, 1994 (պատճինուած հրատարակութիւն մը, միայն 10 օրինակ հրապարակուած)։

- Կրկին Հեծութիւն (Քերթուածնել), Պէյռութ, 1996:
- Հին Հին Բաներ (յուշագրական), Պէյռութ, 1997:
- Հայկական Տասնինը Թուրք Մատենագիտութեան և Մամովին Սէջ եւ Սենք (պատմագիտական), Պէյռութ, 1997:
- Արեւմտահայութիւնը Տնտեսական Յարաբերութիւններու Շամբուն Վրայ (պատմագիտական), Պէյռութ, 1998:
- Մարդեր՝ Շամբու Մայթերէն (յուշագրական) (մամուլի տակ):

ՀԱՄԱՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՄՔ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ԳՈՐԾԵՐ

- «Ցեղասպանութիւն. Մրագրումն Ու Նախապատրաստութիւնը». տե՛ս Գերսամ Ահարոննեան եւ Նազարէթ Թոփիալեան (խմբ.), 1915–1965 Յուշամատեան Սնձ Եղեննի, Պէյռութ, 1965, էջ 173–213:
- «Կարինի եւ Շրջակայքի Տեղահանութիւնն Ու Զարդերը», նոյն տեղը, էջ 434–464:
- «Շահնուր Իմացապաշտը», Յակոր Գույումճեան (խմբ.), Շահնուրեան Ընթերցումներ, Պէյռութ, 1983, էջ 87–136:
- «Մենք եւ Փաստագրումը Հայկական Տասնհինդին: Հարցադրումներ»։ տես՝ Գ[ասպար] Տէրտէրեան (խմբ.), Յն՝ Երբաս Հայ Սփիտք..., Պէյռութ, 1989, էջ 120–163։

ԱՆՏԻԹ ԳՈՐԾԵՐ

- Հարկերը Օսմանեան եւ Պարսկական Կայսրութիւններու Սէջ, ԺԵ. Ի. դարեր (Հինգ հատորնոց «բառարան» մը: Պատրաստ են առաջին երկու հատորները՝ Աչն մինչեւ Խ տառը: Տպագրական մօտ 1500 էջ):
- Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Սիութիւնը Լիբանանի մէջ, 1930–1980, (տպագրական 300 էջ):
- Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութիւն, 1930–1980, (տպագրական 250 էջ):
- Բաց Հորիզոններու Գէմ (ճամբորդական յուշեր, տպագրական 500 էջ):
- Օրագիր՝ Տիսուր եւ Գեղեցիկ Բաներու (գեղարուեստական արժակ էջեր, տպագրական 225 էջ):
- Օրագիր Գրուած Կրակի Տակ (օրագիր լիբանանեան պատերազմին, տպագրական 300 էջ):
- Կանաչ Պատաղիններ (իմացական էջեր, տպագրական 200 էջ):
- Հայաստանի Զարդերը, 1895–1896 (տպագրական 350 էջ):
- Հայն ու Հայութիւնը՝ ըստ թուրք պատմաբան Սիմ Քեմալ Էօքէի (տպագրական 200 էջ):

- Տրդատ՝ Արքայ Հայոց (տաղաչափեալթատրերգութիւն, տպագրական 150 էջ):
- Վերջին Մոհիկաններէն Ոմանք (վերապրողներու վկայութիւններ, տպագրական 150 էջ):
- Պատմական Հետազօտութիւններ. Փաստերն ու Փաստաթուղթերը (տպագրական 300 էջ):
- Տրդատականք (քերթուածներ, տպագրական 100 էջ):
- Զայնաւոր Զրոյց (հնչեակներ, տպագրական 120 էջ):
- Երգ Մարդու Մասին (քերթուածներ, տպագրական 100 էջ):
- Հարցապնդում (քերթուածներ, տպագրական 100 էջ):
- Գիրք Պեղումի (գրականագիտական յօդուածներ, տպագրական 200 էջ):
- Ակնարկ Լիբանանահայ Գրականութեան Վրայ (տպագրական 700 էջ):
- Մենք եւ Փաստագրումը Հայկական Տասնինգի (տպագրական 100 էջ):
- Հայաստանի Զարդերը (տպագրական 120 էջ):
- Դուն կը ճանչնա՞ս Թուրքը (տպագրական 80 էջ):
- Հայերը Օսմաննեան Կայսրութեան Մէջ, 1800–1880 (տպագրական 300 էջ):
- Զարդերը Օսմաննեան Կայսրութեան Մէջ, 1808–1908 (տպագրական 200 էջ):
- Հայերէնը Այնթապահայու Բերնին Մէջ (տպագրական 150 էջ):

ԱՆՏԻԹԱՐԳՄԱՆ ԱՌԵՎԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՐ ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ

- Ճպրան Խալիլ Ճպրան – Մարգարէն:
- Ճպրան Խալիլ Ճպրան – Մարգարէին Պարտէզը:
- Ճպրան Խալիլ Ճպրան – Մարգարէին Զայնը:
- Վէյսէլ Էրօղլու – Հայկական Խժդիութիւններ:

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՐ ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՅՈՒՌԱԾՆԵՐ

- «Խտրականութիւնը Օսմաննեան Կայսրութեան Մէջ», Հատոր Ա., 1970, էջ 9–44:
- «Հայկական Տասնհինգը եւ Թուրք Գերմանական Դաշնագիրը», Հատոր Բ., 1971, էջ 45–79:
- «Ժամանակագրութիւն Հայկական Տասնհինգի», Հատոր Գ., 1972, էջ 259–281:
- «Պատասխանատուները Հայոց Դէմ Գործադրուած Ցեղասպա-

- նութեան», Հատոր Դ., 1973, էջ 67–79:
- «Օսմանեան Հարկային Կանոնագրութիւնները եւ Առեւմտահայութիւնը», Հատոր Զ., 1977–78, էջ 105–157:
  - «Օսմանեան Քանի մը Հարկեր Ըստ Կանոնագրութիւններու», Հատոր Է., 1979, էջ 57–83:
  - «Մուսա Լերան Երկրորդ Արտագաղթը», Հատոր Լ., 1980, էջ 147–197:
  - «Վեր. Տիգրան Խրոբեան», Հատոր ԺԲ., 1992, էջ 11–38:
  - «Պոլահայութիւնը, Բարձրագոյն Դուռը եւ Այլ Բաներ (30 Սեպտեմբեր 1895)»,
Հատոր ԺԲ., 1992, էջ 145–171:
  - Հատոր ԺԳ., 1993, էջ 129–170:
  - Հատոր ԺԴ., 1994, էջ 99–145:
  - «Խարբերդ՝ Օսմանեան Կայսրութեան «Սպանդանոց Նահանգը»»,
Հատոր ԺԳ., 1993, էջ 311–345:
  - «Հայկական Տասնչինդը Թրքական Մատենագիտութեան Մէջ», Հատոր ԺԵ., 1995, էջ 301–372:
  - «Պատմութեան, Պատմագրութեան եւ Այլ Բաներու Մասին», Հատոր ԺՀ., 1997, էջ 157–204:

ՀԱՅ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԻ (ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ) ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՅՈՒԽԱԾՆԵՐ

- «Հայերէնը Այնթապցիներու Բերնին Մէջ»,
Հատոր Ա., 1980, էջ 231–254:
- Հատոր Բ.–Գ., 1981–82, էջ 365–382:
- «Հակիրճ Պատմութիւն», Հատոր Դ.–Ե., 1983–84, էջ 365–382:
- «Հայաստանի Զարդերը», Հատոր Զ., 1994, էջ 257–276:
- «Կրկին Յաւելուած», Հատոր Է.–Լ., 1995–96, էջ 221–230, (յաւելուած «Հայերէնը Այնթապցիներու Բերնին Մէջ» յօղուածին):

ՀԻՒՄԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՄ ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՅՈՒԽԱԾ

- «Հարկերը Օսմանեան Կայսրութեան Մէջ», Հատոր Ա., 1993, էջ 181–204:

ԲԱՂՄԱՎԵՐԻ ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՅՈՒԽԱԾ

- ««Ժողովուրդ» եւ «Ազգ» բառերու եզրային առընչութիւններու Մասին», Հատոր ՃԺԴ., 1996, էջ 46–63:

ՍՓԻՌԱՋԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՅՈՒԽԱԾՆԵՐ

- «Սկզբնաւորութեան Մը Վախճանը», Ա. տարի, թիւ 46—52, 31 Դեկտեմբեր 1959, էջ 8—9;
- «Էմիլի Ճ. Ռապինսընի Թուղթի Մասին»,
 Հ. Տարի, թիւ 25, 30 Յունիս 1966, էջ 3—10 եւ
 Հ. Տարի, թիւ 26, 7 Յուլիս 1966, էջ 6—10;
- «Հայկական Լքեալ Գոյքերու Հարցը Ըստ Թրքական Աղբիւր-ներու»,
 Հ. Տարի, թիւ 43, 3 Նոյեմբեր 1966, էջ 8—9,
 Հ. Տարի, թիւ 44, 10 Նոյեմբեր 1966, էջ 8—9,
 Հ. Տարի, թիւ 45, 17 Նոյեմբեր 1966, էջ 5—9,
 Հ. Տարի, թիւ 46, 24 Նոյեմբեր 1966, էջ 4—5,
 Հ. Տարի, թիւ 47, 1 Դեկտեմբեր 1966, էջ 6—7,
 Հ. Տարի, թիւ 48, 8 Դեկտեմբեր 1966, էջ 8—9 եւ
 Հ. Տարի, թիւ 49, 15 Դեկտեմբեր 1966, էջ 8—9;
- «Խալիսէ իտիպի Յուշերը», Ժի. Տարի, թիւ 6, 16 Փետրուար 1975, էջ 6—7;
- «Ի Բերանոյ Քումմէ ... Թող Թիւրքը Խօսի», Ժի. Տարի, թիւ 15—16, 27 Ապրիլ 1975, էջ 6—7;
- «Ժամանակագրութիւն Հայկական Տասնհինգի 1915—1923», Ժի. Տարի,
 թիւ 25, 20 Յուլիս 1975, էջ 1—7;
- «Վերջին Մոհիկաններէն Մէկը — Առուսեակ Քեպապճեանի Յուշերը»,
 Ժի. Տարի, թիւ 31, 31 Օգոստոս 1975, էջ 6—7, եւ
 Ժի. Տարի, թիւ 32, 7 Սեպտեմբեր 1975, էջ 6—7:

ՇԻՐԱԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՆԵՐՈՒ ԱՍՍԱԳԻՐԻ ՄԵԶ ԼՈՅԱ ՏԵՍԱԾ ՅՈԳՈՒԱԾՆԵՐ

- «Հայկական Եղեռնին Առաջ», Հատոր Թ., Ապրիլ—Մայիս 1965, էջ 170—197:
- «Հայկական Տասնեւհինգը եւ Հայերու Լքեալ Գոյքերը [քննական
ակնարկ՝ ըստ թրքական վաւերագիրներու]»,
 Հատոր ԺԲ., Մարտ—Ապրիլ 1968, էջ 166—177,
 Հատոր ԺԲ., Մայիս 1968, էջ 235—245,
 Հատոր ԺԲ., Յունիս—Յուլիս 1968, էջ 295—311,
 Հատոր ԺԲ., Օգոստոս—Սեպտեմբեր 1968, էջ 388—401,
 Հատոր ԺԲ., Հոկտեմբեր—Նոյեմբեր 1968, էջ 474—484,
 Հատոր ԺԲ., Դեկտեմբեր 1968, էջ 564—578,
 Հատոր ԺԳ., Յունուար—Փետրուար 1969, էջ 62—70,
 Հատոր ԺԳ., Մարտ—Ապրիլ 1969, էջ 161—175, եւ
 Հատոր ԺԳ., Մայիս—Յուլիս 1969, էջ 257—263:

- «Հայկական Տասնհինգը եւ Օսմանեան Պէյաննամէներ», Հատոր ԻԴ., Ապրիլ 1980, էջ 38–48;
- «Աքսորեաները», Հատոր ԻԴ., Ապրիլ 1980, էջ 49–52;
- «Վերջիններէն Մէկը», Հատոր ԻԵ., Մարտ–Ապրիլ 1981, էջ 43–71;
- «Մերկերու Բանակ», Հատոր ԻՒ., Յունուար–Փետրուար 1983, էջ 81–94;
- «Դիւանագիտական Այս Թուղթը...», Հատոր ԻԼ., Ապրիլ–Մայիս 1984, էջ 52–71;
- «Հայկական Թղթածրար»,
Հատոր ԼԴ., Մարտ–Մայիս 1990, էջ 23–90,
Հատոր ԼԵ., Մարտ–Մայիս 1991, էջ 95–123,
Հատոր ԼԵ., Յունիս–Օգոստոս 1991, էջ 106–117,
Հատոր ԼԶ., Յունուար–Փետրուար 1992, էջ 81–90, եւ
Հատոր ԼԶ., Մարտ–Ապրիլ 1992, էջ 94–106;
- «Դուն Կը Ճանչնա՞ս Թուղթը»,
Հատոր ԼԴ., Մարտ–Մայիս 1990, էջ 60–70, եւ
Հատոր ԼԴ., Օգոստոս–Սեպտեմբեր 1990, էջ 87–95;
- «Գաղտնի Շրջաբերական», Հատոր ԼԶ., Մայիս–Յունիս 1992, էջ 100–106;
- «Իւչ Գաշալար Գավկասը», Հատոր ԼԻ., Ապրիլ–Մայիս 1993, էջ 86–99.

ՆՈՐ ԱՅՆԹԱՓԻ ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՅՈԳՈՒԱԾՆԵՐ

- «Մեր Հերոսապատումը», ԺԳ. Տարի, թիւ 49, 1972, էջ 10–14;
- «Կազիանթէպի Բժշկական Վարժարանն եւ Փոքրամասնութիւններուն Դպրոցները», ԻԶ. Տարի, թիւ 17–22 (89–95), 1992, էջ 156–160;
- «Տառապանքի Օրագիր», ԻՒ. Տարի, թիւ 23–28 (95–100), 1996, էջ 42–47.

ԶԱՆԱՄԵԹ ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՅՈԳՈՒԱԾՆԵՐ

- «Յանուն Ճշմարտութեան», ԻԶ. տարի, թիւ 1, Օգոստոս 1963, էջ 337;
- «Մենք եւ Մեր Պատմութիւնը»,
ԻԶ. տարի, թիւ 15, 1 Օգոստոս 1963, էջ 340–341,
ԻԶ. տարի, թիւ 16, 15 Օգոստոս 1963, էջ 366–367,
ԻԶ. տարի, թիւ 17–18, 1–15 Սեպտեմբեր, էջ 390–391,
ԻԶ. տարի, թիւ 21, 1 Նոյեմբեր 1963, էջ 468–470.

ԶԱՐԹՈՆՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ՄԵԶ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՅՈԳՈՒԱԾՆԵՐ

- «Զարդերը Օսմանեան Կայսրութեան Մէջ, 1808–1908», Մայիս–Յունիս 1969 (յօղուածաշարք):

- «Հայերը Օսմանեան կայսրութեան Մէջ, 1800—1880», *Փետրուար—Մայիս* 1971 (յօդուածաշարք):
- «Թրքական Վաւերագիր Սըեւիր Պատմութիւնը», 11 Հոկտեմբեր 1974:
- «Թուրք Պիզմարքը», 4—5 Օգոստոս 1977:
- «Կոմս Վոլֆ—Մեթերնիխ եւ Արեւմտահայերը», 10—11 Օգոստոս 1977:
- «Երբ Թիւերը Խօսին», 7—13 Սեպտեմբեր 1977:
- «Գազանը Որ Խօսեցաւ», 21—24 Սեպտեմբեր 1977:
- «Միլլէթը Սատրքա», 28 Սեպտեմբեր 1977:
- «Այսպէս Կը Գրեն Պատմութիւնը», 21—23 Հոկտեմբեր 1977:
- «Խաղը Կորսնցնելէ Ետք», 2—4 Նոյեմբեր 1977:
- «Արեւմտահայութիւնը Տնտեսական Ցարարերութիւններու Ճամբուն Վրայ», Դեկտեմբեր 1977 (յօդուածաշարք):
- «Լսէ՛, Հա՛յ Ժողովուրդ», 31 Դեկտեմբեր 1978:
- «Կարճառօտ Աղօթագիրք», 2—4 Յունիս 1979:
- «Թուրքի Այս Կտորը...», 27—29 Յունիս 1979:
- «Ակամայ Պատասխան», 3—19 Օգոստոս 1979 (յօդուածաշարք):
- «Եւ Առաւօտ Մըն Ալ...», 4—5 Ապրիլ 1980:
- «Բայ Նամակ Թուրք Վիպագիր Պարպարոս Պայքարային», 23 Մայիս—7 Յունիս 1980 (յօդուածաշարք):
- «Թալէաթ Փաշայի Յետմահու Յուշերը», 1—7 Հոկտեմբեր 1982:

ԱՌԱՋՆԱՏԻՎ ԼԱՅՍ ՏԵՍԱԾ ՈՒՍՈՒՄՆԱԾԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լեռն Վարդանի Հայկագեան Հայագիտական Հանդէսի եւ Հասկ Հայագիտական Տարեգիրքի մէջ ստորագրած բոլոր յօդուածները հրատարակուած են նաեւ առանձնատիպ (ի բացառեալ Հայկագեան Հայագիտական Հանդէսի Հատոր Ա.ի յօդուածի առանձնատիպէն, բոլորն ալ տեսած եւ ստուգած ենք):

Վերոնշեալներէն դուրս, հանդիպեցանք միայն հետեւեալ առանձնատիպին՝ «Ակնարկ Ֆրանսահայ եւ Ամերիկահայ Արձակին Վրայ», Պէյրութ, 1969 (առանձնատիպ Սփինոք շաբաթաթերթի) որ վերջերս, «Կարպիս Լ. Նազարեան Հիմնադրամ»ի մատենաշարով լոյս տեսած Լեռն Վարդանի Արեւմտահայութիւնը Տնտեսական Ցարարերութիւններու Շամքուն Վրայ Հատորին մէջ թիւրիմացարար ներկայացուած է իբրեւ առանձին հատորով լոյս տեսած գրականագիտական երկ:

ԿԱՐՈ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

